

Предшколска установа „Радосно детињство“ Нови Сад

Павла Симића 9, 21000 Нови Сад

Н/Р директор установе: Маријана Попов

Н/Р Председник УО Радосног детињства: Снежана Турчан Сакић

Н/Р Председник Савета родитеља: Инес Баста

Градска управа за образовање

Жарка Зрењанина 2, Нови Сад

Н/Р в.д. начелника: Радован Ковачевић

Градска управа за здравство

Жарка Зрењанина 2, Нови Сад

Н/Р в. д. начелника мр Драгана Којадиновић

Градска управа за социјалну и дечју заштиту

Жарка Зрењанина 2, Нови Сад

в.д. начелника: др Лидија Томаш

Иницијатива за унапређење положаја деце са ретким, неуротрансмитерским и хроничним незаразним болестима у Предшколској установи „Радосно детињство“ Нови Сад

У складу са Статутом Предшколске установе „Радосно детињство“ Нови Сад, члан 14, где се наводи да установа доноси опште и друге акте поштујући опште принципе и циљеве образовања и васпитања и којима се на најцелисходнији начин обезбеђује остваривање општих исхода образовања и при томе укључује родитеље односно друге законске заступнике и њихова удружења, удружење Храбриша подноси Иницијативу за унапређење положаја деце са ретким, неуротрансмитерским и хроничним незаразним болестима Предшколској установи „Радосно детињство“ Нови Сад.

Иницијативу подносимо да се унапреди превентивно-здравствена заштита у Предшколској установи, прилагоде интерна правила и процедуре, и на тај начин омогући деци са ретким, неуротрансмитерским и хроничним незаразним болестима једнак положај: услови за упис и боравак у предшколским установама уз примену животно потребне терапије у току боравка која им помаже да заштите и унапреде своје здравље.

Сва деца имају право да одрастају у средини која стимулише њихов психомоторни развој и припрема их за полазак у школу, у складу са Конвенцијом УН о правима детета. **Сва деца су једнака, да им треба омогућити услове за равноправан развој.**

Превентивно-здравствена заштита деце у предшколским установама у Новом Саду регулисана је следећим прописима:

1. На међународном нивоу:
 - Права деце се штите Конвенцијом о правима деце.
2. На националном нивоу:
 - Уредба о здравственој заштити жена, деце, школске деце и студената („Сл. гласник РС“, бр. 49/95),
 - Уредба о националном програму здравствене заштите жена, деце и омладине („Сл. гласник РС“, бр. 28/2009),
 - Закон о основама система образовања и васпитања („Сл. гласник РС“, бр. 88/2017, 27/2018 – др. закон, 10/2019, 27/2018 – др. закон, 6/2020, 129/2021),

- Закон о предшколском васпитању и образовању („Сл. гласник РС“, бр. 18/2010, 101/2017, 113/2017 – др. закон, 95/2018 – др. закон, 10/2019, 86/2019 – др. закон, 157/2020 – др. закон, 123/2021 – др. закон и 129/2021),
- Закон о здравственој заштити, ("Сл. гласник РС", бр. 25/2019),
- Правилник о ближим условима и начину остваривања неге и превентивно-здравствене заштите деце у предшколској установи („Сл. гласник РС“, бр. 112/2017),
- Национални програм о ретким болестима 2020-2022 и Акциони план,
- Стратегија јавног здравља у Републици Србији 2018-2026 године: 61/2018-6.

3. Интерна документа Предшколске установе „Радосно детињство“:

- Статут Предшколске установе „Радосно детињство“,
- Правилник о ближим условима за оснивање, почетак рада и обављање делатности предшколске установе („Сл. гласник РС – Просветни гласник“, бр. 1/2019),
- Процедуре – поступања запослених у одређеним стањима угрожености здравља и појаве болести у ПУ „Радосно детињство“ Нови Сад,
- Годишњи план рада ПУ „Радосно детињство“ Нови Сад за период од 01.09.2021. године до 31.08.2022. и за период 01.09.2022. до 31.08.2023. (актуелни Годишњи план)

На локалном нивоу, свака предшколска установа одређене локалне самоуправе има и интерна акта којима се регулише питање превентивно-здравствене заштите донета у форми процедура, правила, правилника и слично. Предшколска установа „Радосно детињство“ Нови Сад је своје деловање регулисала наведеним документима, као и организовањем посебне службе у оквиру ПУ „Радосно детињство“ и то „Службе превентивно-здравствене заштите“.

Удружење Храбриша је урадило правну анализу законске регулативе која се односи на превентивну здравствену заштиту, на основу које предлаже следеће измене и допуне које би омогућиле деци са ретким, неуротрансмитерским и хроничним незаразним болестима одрастање са својим вршњацима, сигурност, здравље и безбрижно детињство.

1. Формулар – Пријава за пријем деце у предшколску установу “Радосно детињство” Нови Сад и Захтев за Пријаву детета у предшколску установу

Тренутно стање: наведени формулари, било да се односе на попуњавање писаним путем или онлине преко сајта Предшколске установе “Радосно детињство” кликом на линк који води на формулар пријаве (портал еУправа), не садрже рубрику намењену деци са ретким, неуротрансмитерским и хроничним незаразним болестима. Рубрике које постоје, између осталих, су: “породица са тешко оболелим дететом” “породица која има дете са сметњама у развоју, “дете под старатељством”, “остварено право на туђу негу и помоћ”. Евидентно је да наведене рубрике не обухватају децу са хроничним незаразним болестима.

Предлог за измену 1:

Сматрамо да је потребно кориговати формулар “Пријава за пријем деце у предшколску установу “Радосно детињство” Нови Сад” и “Захтев за пријаву детета у предшколску установу” на начин да се децидно дода рубрика **“дете са ретким, неуротрансмитерским или хроничним незаразним болестима”**.

На тај начин, Предшколска установа “Радосно детињство” би у моменту пријаве на конкурс (прецизније: Комисија би приликом анализе поднетих захтева за упис) имала увид у укупан број деце са ретким, неуротрансмитерским и хроничним незаразним обољењима те евентуалну повећану потребу за додатним ангажовањем службе превентивно-здравствене заштите као и за евентуално проширењем постојећих људских капацитета, све са циљем да се наведеној категорији деце омогући да добију своју терапију у вртићу, на време, од стране именованог кадра у вртићу.

Ово нарочито напомињемо имајући у виду да деца са ретким, неуротрансмитерским и хроничним незаразним болестима спадају у групу “деце из друштвено осетљивих група” која треба да имају приоритет приликом уписа те иста морају бити као таква препозната и уврштена са посебним статусом у релевантне правилнике и интерна акта предшколске установе.

2. Statut Предшколске устаове “Радосно детињство” Нови Сад

Тренутно стање: Чланом 37. Статута Предшколске установе „Радосно детињство“ Нови Сад дефинисано је да приоритет за упис имају деца из друштвено осетљивих група и то:

- Деца жртве насиља у породици,
- Деца из породица које користе неки облик социјалне заштите и деца без родитељског старања,
- Деца самохраних родитеља
- Деца из социјално нестимулативних средина
- Деца са сметњама у психофизичком развоју,
- Деца из породице у којој је дете које је тешко оболело или има сметње у психофизичком развоју,
- Деца тешко оболелих родитеља,
- Деца чији су родитељи ратни војни инвалиди или имају статус расељеног или прогнаног лица,
- Деца предложена од стране Центра за социјали рад,
- Деца из средина у којима је услед породичних и других животних околности угрожено здравље, безбедност и развој,

по приоритету без бодовања и рангирања, а у складу смештајним капацитетима Установе.

Предлог за измену 2:

Сходно одредбама Правилника о ближим условима за утврђивање приоритета за упис деце у предшколску установу и стручно-методолошког упутства, предлагемо да Предшколска установа “Радосно детињство” Нови Сад коригује Статут у делу који се односи на категоризацију деце тако што ће као **нова категорија именовати и у овај акт уврстити “деца са ретким, неуротрансмитерским и хроничним незаразним болестима”**. Препоручујемо да се размотри искључивање услова смештајних капацитета за ову категорију како би приоритет који им се даје остварили безусловно, по приоритету без бодова и рангирања.

3. Годишњи план рада Предшколске установе “Радосно детињство”

Тренутно стање: Годишњим планом рада Предшколске установе “Радосно детињство” установљени су програмски задаци превентивно здравствене заштите деце који, између осталих, обухватају и израду планова за додатну подршку из области превентивно здравствене заштите деце са хроничним незаразним болестима према извештају педијатра и захтеву родитеља. Уколико не постоје благовремена сазнања о броју деце са хроничним незаразним болестима за коју је поднета пријава за упис у Предшколску установу “Радосно детињство”, не постоји ни могућност благовремене израде плана за додатну подршку из ове области пре почетка школске године. Према садашњем стању у предшколским установама за децу са хроничним незаразним болестима се сазна тек уколико иста буду уписана у предшколску установу у моменту када започне боравак детета у предшколској установи те у већини случајева, не уважавајући мишљења педијатра и ИРК (интерресорне комисије), од родитеља се захтева да дају лично детету неопходну терапију у току боравка у предшколској установи са оправдањем недовољног кадровског капацитета. Све наведено представља велике проблеме родитељима који нису у могућности да напуштају своје радно место да би се њиховом детету дала терапија у тачно одређено време. Када би се благовремено имала сазнања о броју деце са ретким, неуротрансмитерским и хроничним незаразним болестима, као и информације о врсти терапије коју примају и начину на који се терапија даје, Предшколска установа би, са службом превентивно здравствене заштите и у сарадњи са родитељима, могла благовремено да изнађе решење и модел поступања у оваквим ситуацијама.

Стручно-методолошко упутство за спровођење неге и превентивно здравствене заштите у предшколској установи прописује тренутно стање да родитељ приликом уписа детета у Предшколску установу “Радосно детињство” информисе медицинску сестру-сарадника о здравственом стању и специфичним потребама и здравственим ризицима детета, те да се доставља медицинској сестри стручно мишљење и упутство изабраног педијатра о мерама које треба спровести у току боравка детета у предшколској установи. Наведено је прописано као обавеза, међутим, не постоји јасно упутство за родитеље како се у пракси обавештавају запослени службе превентивно здравствене заштите приликом уписа детета у предшколску установу.

Удружење Храбриша закључује да у области превентивно здравствене заштите деце у предшколској установи не постоји довољна информисаност нити родитеља о њиховим правима и правима њихове деце нити запослених у предшколској установи о њиховим обавезама.

Предлог за измену 3:

Правовремено информисати родитеље и квалитетније у пракси примењивати одредбе и обавезе наведене у Годишњем плану рада и стручно-методолошком упутству за спровођење неге и превентивно здравствене заштите. Креирати формат који ће родитељи попунити и предати одговорној особи о специфичним потребама и здравственим ризицима детета заједно са мишљењем педијатра.

Позивамо директорку и запослене Предшколске установе Радосно детињство у Новом Саду да унапреде превентивно здравствену заштиту у Предшколској установи, прилагоде интерна правила и процедуре, и на тај начин омогуће деци са ретким, неуротрансмитерским и хроничним незаразним болестима одрастање са својим вршњацима, сигурност, здравље и безбрижно детињство.

На овај начин ћете доследно применити Статут, члан 86., где се наводи да се права детета остварују у складу са потврђеним међународним уговорима, законима и Статутом. Установа, односно запослени у Установи су дужни да обезбеде остваривање права детета, а нарочито право на квалитетан образовно-васпитни рад, **заштиту од дискриминације** и правично поступање Установе према детету као и друга права из области васпитања и образовања, у складу са Законом.

У најбољем интересу деце и родитеља које заступамо, нудимо сарадњу запосленима Предшколске установе „Радосно детињство“ Нови Сад у вези информисања и едукације запослених, родитеља и свих заинтересованих страна у вези са ретким неуротрансмитерским и хроничним незаразним болестима.

У нади да ћемо заједно допринети унапређењу положаја деце са ретким, неуротрансмитерским и хроничним незаразним болестима у предшколским установама, Иницијативу достављамо Предшколској установи „Радосно детињство“ Нови Сад, директорки, Управном одбору и Савету родитеља, као и Градској управи за образовање, Градској управи за здравство и Градској управи за социјалну и дечју заштиту, са молбом да иницијативу и препоруке размотре и имплементирају.

Овај пројекат је добио подршку пројекта Владе Швајцарске „Заједно за активно грађанско друштво“, који спроводе [Helvetas Swiss Intercooperation](#) и [Грађанске иницијативе](#). Мишљење које је изнето у овој публикацији/чланку/студији/раду је мишљење аутора и не представља нужно и мишљење Владе Швајцарске, Хелветаса или Грађанских иницијатива.

Подносилац иницијативе Удружење грађана Храбриша

Ivana Badnjarevic

**Ивана Бадњаревић, председница
У Новом Саду, 28.02.2023.**